

ISPITNI KATALOG

**CRNOGORSKI-SRPSKI,
BOSANSKI, HRVATSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST**

MATURSKI ISPIT U GIMNAZIJI

ŠKOLSKA 2013/2014. GODINA

Autorke Ispitnog kataloga 2010/2011:

dr Tatjana Bečanović, Filozofski fakultet, Nikšić
mr Sanja Šubarić, Filozofski fakultet, Nikšić
mr Božena Jelušić, JU Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“, Budva
Nađa Durković, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica
Dragana Nenadović, Ispitni centar, Podgorica

Komisija za reviziju Ispitnog kataloga:

doc. dr Sanja Šubarić, Filozofski fakultet, Nikšić
Nađa Durković, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica
mr Božena Jelušić, JU Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“, Budva
Nataša Drakić, Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica

Komisija je izvršila reviziju Ispitnog kataloga iz školske 2010/2011. godine i prilagodila ga nazivu predmeta crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost.

SADRŽAJ

1. Uvod	4
2. Pravila	5
3. Opšti ciljevi	6
4. Struktura i vrednovanje ispita	7
4.1. Shema i trajanje ispita	7
4.2. Način vrednovanja	7
4.3. Tipovi zadataka/pitanja	7
5. Ispitni program	9
5.1. Jezik	9
5.2. Književnost	10
5.3. Pismeno izražavanje	11
5.4. Obavezna književna djela	12
6. Primjer testa	13
7. List za odgovore	28
8. Rješenje testa sa shemom za ocjenjivanje	30
9. Literatura	40

1. UVOD

Državna matura uvedena je školske 2009/10. godine u obrazovni sistem Crne Gore i predstavlja standardizovanu eksternu provjeru školskih postignuća učenika na kraju četvorogodišnjeg gimnazijskog obrazovanja. Na osnovu Zakona o gimnaziji („Sl. list RCG”, br. 64/02 od 28. 11. 2002. i „Sl. list RCG” 49/07 od 10. 08. 2007) Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu, postupku i vremenu polaganja matorskog ispita u gimnaziji („Sl. list Crne Gore” br. 34/09, 19/10, 81/10, 60/11, 65/12 i 50/13), matorski ispit polaže se eksterno (član 38), a za pripremu ispitnih materijala i sprovođenje procedure državne mature zadužen je Ispitni centar.

Provjeravaju se znanja, sposobnosti i vještine koje se zasnivaju na ključnim djelovima Predmetnog programa a treba da ih posjeduju učenici na kraju četvrtog razreda gimnazije.

U Ispitnom katalogu navedeni su opšti ciljevi ispita, opisana je struktura ispita i način vrednovanja ispita, a formom ispitnih ciljeva precizno je naveden sadržaj koji će se ispitivati. U njemu se nalazi i primjer testa sa detaljnom shemom za ocjenjivanje.

Ispitni katalog namijenjen je učenicima i nastavnicima.

2. PRAVILA

Ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti održaće se pod jednakim uslovima i na isti način za sve učenike četvrtog razreda gimnazije.

Ispitni materijal (test-knjžica sa Listom za odgovore) biće zapakovan u posebne sigurnosne koverte (PVC), koje će se otvoriti pred učenicima neposredno prije početka ispita.

Na ispitu nije dozvoljeno

- lažno predstavljanje
- otvaranje ispitnih zadataka prije dozvoljenog vremena
- ometanje drugih učenika
- prepisivanje od drugog učenika
- korišćenje nedozvoljenog pribora i mobilnog telefona
- oštećenje šifre na test-knjžici
- nepoštovanje znaka za završetak ispita

Dozvoljeni pribor: grafitna olovka, gumica i hemijska olovka/nalivpero.

Učeničkov rad **mora** biti napisan hemijskom olovkom/nalivperom.

Nakon ispita, testovi će biti zapakovani i vraćeni u Ispitni centar, gdje će se organizovati ocjenjivanje.

3. OPŠTI CILJEVI

Poslije završenog četvrtog razreda gimnazije, učenik treba da

- poznaje jezičku i pravopisnu normu i dosljedno je primjenjuje
- posjeduje vještinu čitanja, razumijevanja i analize neumjetničkog teksta i njegovu namjenu
- razumije sadržaj i značenje književnومjetničkog teksta
- umije da analizira književni tekst koristeći književnoteorijske pojmove
- samostalno vrednuje estetske, etičke i saznavne domete pročitanoг djela; sposoban je da obrazloži i argumentuje svoje tvrdnje, izrazi doživljaj
- umije da napiše esej (analitički i interpretativni)

4. STRUKTURA I VREDNOVANJE ISPITA

4.1. Shema i trajanje ispita

Ispit traje 180 minuta i radi se bez pauze.

Ispit se sastoji iz:

- zadataka/pitanja iz jezika i književnosti
- pisanja eseja (od 250 do 300 riječi)

4.2. Način vrednovanja

zadaci/pitanja – 60%

pisanje eseja – 40%

Rezultat učenika/učenica na testu određivaće se na sljedeći način: broj bodova dobijenih rješavanjem pitanja/zadataka učestvuje sa 60% u ukupnom rezultatu, dok bodovi dobijeni pisanjem eseja učestvuju sa 40%. Ostvareni uspjeh izraziće se procentualno, zaokružen na dvije decimale.

Npr. ukoliko učenik rješavanjem pitanja/zadataka dobije 17 od moguća 32 boda i 12 bodova od mogućih 25 pisanjem eseja, njegov konačan rezultat se računa na sljedeći način:

$$\frac{60}{100} \cdot \frac{17}{32} + \frac{40}{100} \cdot \frac{12}{25} = 0,3187 + 0,192 = 0,5107, \text{ tj. } 51,07\%$$

4.3. Tipovi zadataka/pitanja

→ zadaci/pitanja zatvorenog tipa

- zadaci/pitanja višestrukog izbora (ponuđena su tri ili četiri odgovora od kojih je jedan tačan; ponuđeno je pet ili šest odgovora od kojih su tačna dva ili tri; učenik zaokružuje broj ispred tačnog odgovora i prenosi na List za odgovore)
- zadaci/pitanja alternativnog izbora (pitanja DA – NE ili TAČNO – NETAČNO)
- zadaci/pitanja povezivanja (riječi su grupisane u dvije kolone i treba ih pravilno povezati)

→ zadaci/pitanja otvorenog tipa

- zadaci/pitanja kratkog odgovora (treba upisati riječ, sintagmu, rečenicu ili objasniti nešto u dvije-tri rečenice)
- zadaci/pitanja dužeg odgovora (pisanje eseja)

Distribucija zadataka po tipu i oblastima

Zadaci/pitanja	Jezik	Književnost	Pismeno izražavanje	Ukupno
zatvorenog tipa	4 – 10	3 – 7	–	7 – 17
otvorenog tipa	4 – 10	6 – 11	1 – 2	11 – 23
Ukupno	8 – 20	9 – 18	1 – 2	18 – 40

Preko zadataka/pitanja učenik treba da pokaže da

- razumije sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta/sadržaj i značenje umjetničkog teksta
- poznaje i koristi književnoistorijske i književnoteorijske termine
- umije da analizira tekst (odlomak ili rečenicu)
- ima opšta znanja o jeziku
- poznaje gramatička i pravopisna pravila

Pisanjem eseja učenik treba da pokaže da

- razumije temu
- zna da na osnovu datih uputstava napiše povezan i jasan sastav
- objasni svoje doživljaje
- argumentuje svoje tvrdnje
- zna da upotrebljava odgovarajuće izraze
- pravilno primjenjuje gramatička i pravopisna pravila

5. ISPITNI PROGRAM

Odnosi se na ključne oblasti koje će se ispitivati:

- jezik
- književnost
- pismeno izražavanje

5.1. JEZIK

OPŠTA ZNANJA O JEZIKU

Učenik/učenica treba da

- razlikuje i koristi funkcionalne stilove vezujući ih za određene tekstove: zvanični (službeni) poziv/dopis, zakon, pravilnik, zahvalnica, molba, žalba, konkurs, oglas, javno pismo, vijest/izvještaj, naučnopopularni tekst, naučni članak, reportaža, intervju, reklama, biografija/CV kao neumjetnički tekst
- na primjeru datog teksta odredi: autora, temu, kome je tekst namijenjen; zna da u tekstu pronađe i tumači podatke i njihovu povezanost; prepozna i formuliše temu i motive teksta; objasni značenje citiranih riječi iz teksta
- zna što je jezik i koja su njegova svojstva i funkcije
- poznaje razvoj i vrste pisma
- poznaje genetsku klasifikaciju jezika i porodicu jezika kojoj pripadaju crnogorski, srpski, bosanski i hrvatski jezik
- zna književne jezike i pisma do pojave Vuka, Vukov rad i savremenu jezičku situaciju, književne dogovore
- razlikuje vrste raslojavanja jezika (teritorijalno, socijalno, funkcionalno, individualno) i termine vezane za njih
- razlikuje dijalekte štokavskog narječja (i)jekavskog i ekavskog izgovora

GRAMATIKA

Učenik/učenica treba da

- prepoznaje, razlikuje, tumači i primjenjuje glasovne promjene i odstupanja od njih:
 1. jednačenje suglasnika po zvučnosti
 2. jednačenje suglasnika po mjestu izgovora
 3. palatalizaciju
 4. sibilizaciju
 5. gubljenje suglasnika
 6. jotovanje
 7. promjenu L u O
 8. nepostojano A
- primjenjuje pravila o pisanju i izgovoru suglasnika J
- prepoznaje vrste riječi i zna njihove morfološke osobine (značenja, promjene, gramatičke kategorije)
- prepoznaje vrste rečenica i objašnjava njihovu funkciju u tekstu (zavisne, nezavisne, aktivne, pasivne, nepotpune, bezlične)
- primjenjuje pravila kongruencije
- prepoznaje i pravilno upotrebljava padežne oblike
- poznaje značenja i funkcije glagolskih oblika
- ima osnovna leksikološka znanja i vlada leksikom svoga jezika
- pravilno upotrebljava frazeologizme i objasni njihovo značenje

PRAVOPIS

Učenik/učenica treba da

- pravilno upotrebljava veliko slovo
- pravilno piše skraćenice – primjenjuje pravila o skraćivanju riječi i izraza
- pravilno piše ijekavicu
- primjenjuje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi
- pravilno rastavlja riječi na kraju reda
- u skladu sa pravilima (i pravopisnim uputstvima) upotrebljava interpunkcijske znake
- pravilno transkribuje riječi koje su često u upotrebi

5.2. KNJIŽEVNOST

Učenik/učenica treba da

- na primjeru određenog teksta odredi književni rod (lirika, epika, drama) i književnu vrstu; razumije sinkretizam književnih rodova i žanrovska ukrštanja (lirsko-epske vrste)
- prepozna književnoistorijska razdoblja od antike do savremene književnosti (trajanje razdoblja, glavne predstavnike, stilske odlike), upoređuje stilske odlike pojedinih književnoumjetničkih razdoblja
- prepozna i formuliše temu i motive teksta; objasni značenje citiranih riječi iz teksta
- uočava odlike književnog (fiktivnog) poetskog prostora i vremena i način na koji se oni prikazuju, razumije pojam hronotopa
- u tekstu uoč i izdvoji stilske figure (asonancu, aliteraciju, anaforu, epiforu, refren, metaforu, metonimiju, eufemizam, alegoriju, asindet, polisindet, elipsu, aluziju, ironiju, oksimoron) i objasni njihovu umjetničku upotrebu; objasni simbol, univerzalnu analogiju, sinesteziju, poetiku ružnog, kao i liriku velegrada
- kompozicionu organizaciju pjesme dovede u vezu sa njenim smislom (efekti ponavljanja, raspored pjesničkih slika)
- poznaje elemente versifikacije: strofa, stih, cezura, rima, opkoračenje, sonetnu formu
- razlikuje termine autor, narator, lirski subjekat, sistem likova (glavni lik, sporedni lik, epizodni lik)
- razlikuje termine lik i ličnost, razumije pojam motivacije u izgradnji književnog lika, predstavi lik iz djela (spoljašnji i unutrašnji portret, socijalna, psihološka motivacija...)
- prepoznaje forme pripovijedanja i tipove naratora (Er- i Ich- forma, pouzdani i nepouzdana pripovjedač)
- odredi tačku gledišta (unutrašnja, spoljašnja) i obrazloži njihovo smjenjivanje
- prepoznaje i razlikuje termine: sadržaj, fabula, siže, epizoda, digresija
- prepoznaje i razumije odlike epske pjesme i epa (deseterac, heksametar, ustaljena izražajna sredstva - formule, stalni epiteti, retardacije, epizode)
- poznaje prirodu dramskog teksta (didaskaliju/remarku, monolog, dijalog, jedinstva dramske radnje, etape u razvoju radnje)
- poznaje karakteristike antičke drame i umije da objasni pojam katarze
- prepoznaje moderni dramski postupak i odlike moderne drame

5.3. PISMENO IZRAŽAVANJE

Učenik/učenica treba da zna da napiše tekst sljedeće vrste:

zahvalnicu, molbu, žalbu, formalno/neformalno pismo, čestitku, oglas, konkurs, izvještaj, vijest, intervju, reportažu, rezime, podsjetnik, bilješku, raspravu, esej.

PISANJE FUNKCIONALNOG TEKSTA

Učenik/učenica treba da

- poštuje uputstva za pisanje teksta, formu teksta i principe oblikovanja (uvod, razrada, zaključak, pasusi, pisanje naziva mjesta i datuma, adresa, obraćanje, ime i prezime adresata i adresanta, margine...)
- vodi računa o smisaonosti, povezanosti i zaokruženosti teksta
- razlikuje i primjenjuje različite funkcionalne stilove u pisanju
- primjenjuje pravopisnu i gramatičku normu

PISANJE ESEJA (INTERPRETATIVNOG ILI ANALITIČKOG)

Učenik/učenica treba da

- poštujući uputstva samostalno napiše esej (strukturiran tekst – uvod, razrada, zaključak, pasusi) i svoje misli potkrijepi valjanim argumentima
- koristeći znanja iz teorije književnosti izrazi svoje razumijevanje pročitanih književnih tekstova
- primjenjuje pravopisnu i gramatičku normu

5.5 OBAVEZNA KNJIŽEVNA DJELA

I

Homer: *Ilijada*
Sofokle: *Antigona*
F. Petrarca: *Kanconijer (izbor)*
D. Kiš: *Rani jadi*
Banović Strahinja - epska narodna poezija

II

A. S. Puškin: *Cigani*
J. V. Gete: *Vilenjak (Bauk)*
O. Balzak: *Čiča Gorio*
P. P. Njegoš: *Noć skuplja vijeka; Gorski vijenac*
L. Kostić: *Santa Maria della Salute*
S. M. Ljubiša: *Kanjoš Macedonović*

III

Š. Bodler: *Albatros i Saglasja*
A. P. Čehov: *Ujka Vanja*
R. Ratković: *Ponoć mene*
I. Andrić: *Na Drini ćuprija*
M. Crnjanski: *Sumatra, Seobe, knjiga prva*
M. Krleža: *Gospoda Glembajevi*

IV

A. Kami: *Stranac*
I. Andrić: *Prokleta avlija*
V. Šekspir: *Hamlet*
R. Zogović: *Instrukcija maslini*
M. Selimović: *Derviš i smrt*
M. Lalić: *Lelejska gora*
Z. Hodžić: *Davidova zvijezda*

Napomena: U slučaju kada se u testu nalaze odlomci iz književnih djela koja nijesu na spisku obaveznih, pitanja se odnose isključivo na taj odlomak i ne podrazumijevaju da je djelo obavezno pročitano.

6. PRIMJER TESTA

Pročitaj tekst pa uradi 1, 2, 3, 4. i 5. zadatak.

Forum MNE i Filozofski fakultet, Univerzitet Crne Gore, Nikšić, Vas pozivaju da se prijavite na univerzitetski kurs:

“LIDERSTVO I OMLADINSKI RAD U ZAJEDNICI”

Program se sastoji od 7 blokova predavanja (21 ECTS) i praktičnog rada (9 ECTS).

1. Uvod u omladinski rad u zajednici i lični razvoj
2. Životni period adolescencije
3. Istraživanje u omladinskom radu u zajednici
4. Rad sa grupama
5. Unaprijeđenje komunikacijskih vještina u kontekstu rada sa pojedincima/kama
6. Rad na konfliktima i prihvatanju razlika
7. Projektni menadžment u omladinskom radu u zajednici, omladinska politika
8. Praktični rad (istraživanje potreba mladih u zajednici i 10 razvojnih radionica sa mladima)

Sve potrebne informacije o kursu i prijavne formulare možete dobiti, a popunjene predati na:

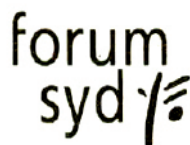
- web site/u Foruma MNE: www.forum-mne.com
- putem E-mail/a: sandra.smolovic@forum-mne.com
- na adresi: Bratstva i jedinstva 4181 000 Podgorica t020/602-710

Krajnji rok za slanje/podnošenje prijava je 20. septembar, do 17:00h

Prijave poslate sa zakašnjenjem neće biti uzete u obzir. Svi kandidati/kinje će biti obaviješteni/e o rezultatima selekcije.

Program se sprovodi uz podršku:

<mailto:edu.ulcinj@cg.yu>

1. Šta je svrha ovog teksta?

1. Da informiše javnost o novom započetom projektu „Liderstvo i omladinski rad u zajednici“.
2. Da pozove zainteresovane da se prijave na univerzitetski kurs „Liderstvo i omladinski rad u zajednici“.
3. Instrukcija zaposlenima na Univerzitetu Crne Gore o sedam novih blokova predavanja i praktičnom radu.
4. Obavještenje javnosti o radu Foruma MNE, Filozofskog fakulteta u Nikšiću i Univerziteta Crne Gore.

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

2. Šta obuhvata praktični rad u okviru „Liderstva i omladinskog rada u zajednici“?

.....

(1 bod)

3. Riječi stranog porijekla iz teksta napiši u skladu sa fonetikom našeg jezika (transkribuj ih).

.....

(1 bod)

4. Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. Program obuhvata teorijski dio i praktični rad.
2. Prijavne formulare možete dobiti, a popunjenje predati na e-mail: <mailto:edu.ulcinj@cg.yu>
3. Primljeni kandidati biće obaviješteni o rezultatima selekcije.

(1 bod)

5. Za riječi stranog porijekla napiši po jedno značenje.

liderstvo

kontekst

(2 boda)

Pročitaj tekst 1 i tekst 2 pa uradi 6, 7. i 8. zadatak.

Tekst 1

лѐктор, -а м, мн. -и [лат. lector читач, према legere читати]
1. стручна особа која чита неки рукопис, текст, у фази припреме за штампу и исправља језичке и стилске грешке.
2. наставник на универзитету или сличној установи који држи вежбе обично за неки страни језик; (научно) звање тога наставника. 3. рел. у католичкој цркви нижи чин свештенства.

Tekst 2

Alan Dž. Rou

Kreativna inteligencija

**Otkrijte inovativni potencijal
u sebi i u drugima**

CLIO
Gospodar Jovanova 44
Beograd

za izdavača
Zoran Hamović

recenzent
mr Svetlana Jovičić

lektor
Sonja Šoć

korektura
Olga Kurjak-Pavičević
Ljubica Narančić

dizajn knjige
Dragana Atanasović

likovno rešenje korica
Svetlana Volic

tehnički urednik
Darko Staničić

štampa
Grafolik
Beograd

info@clio.co.yu
www.clio.co.yu

6. Tekst 1 je odrednica iz:

1. rječnika sinonima
2. frazeološkog rječnika
3. rječnika stranih riječi
4. rječnika žargona

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

7. Tekst 2 je:

1. impresum knjige *Kreativna inteligencija*
2. kataloška odrednica knjige *Kreativna inteligencija*
3. naslovna strana knjige *Kreativna inteligencija*
4. sadržaj knjige *Kreativna inteligencija*

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

Objašnjenje nepoznate riječi

Impresum (lat. *Impressum – utisnuto*), zakonom obavezni podaci o izdavaču i saradnicima koji učestvuju u stvaranju neke knjige, štampariji...

(1 bod)

8. Iz teksta 1 prepisi značenje koje odgovara značenju riječi **lektor iz teksta 2.**

.....
.....
.....

(1 bod)

9. KAD SE KOŽA UVUČE POD KOŽU

Objasni značenje frazeologizma iz datog novinskog naslova.

.....
.....
.....

(1 bod)

10. Pažljivo pročitaj odlomak iz djela „Rani jadi“ i na predviđena mjesta upiši odgovarajuća određenja.

Rođen sam, po pričanju moje majke, iz jedne njene lakomislene avanture, koja joj je donela sedmoro dece i mnogo bede. Dva moja brata i jedna sestra umrli su odmah po rođenju. A ja sam progledao u kući gospođe Albine Kniper, seoske babice, u godinama rata, početkom jeseni. I moja majka i gospođa Albina mnogo su se brinule za mene, hranile me i tetošile. Korpa mi je bila obložena krpama i perjem, kao gnezdo kakve ptice. Majka me poučavala životu: kako se maše repom, kako se pokazuju očnjaci, kako se čisti krmelj iz očiju i kako se teraju dosadne muve. Tu smo uvežbavali među sobom i osnovne zahvate napada i odbrane. Bila je to lepa i bezopasna igra. Nasrtali smo jedni na druge kao seoski džukci, ali smo očnjake prekrivali velurom, a kandže smo držali u šapama, kao kame u futrolu.

1. autor je
2. narator je
3. lik je.....

(1 bod)

Na osnovu teksta *Golf tereni na brdu Spas* uradi 11, 12. i 13. zadatak.

TEKST: GOLF TERENI NA BRDU SPAS

Budva – Na brdu Spas gdje je u avgustu izgorjela gusta borova šuma uskoro stižu graditelji. **Na njegovim strmim padinama** gradiće hotele. Dio brda čija konfiguracija to omogućava pokriće golf tereni. Investitor je Žan - Luk Dimortje koji ulaže oko stotinu miliona eura. Osim njega, investitori iz Holandije i Makedonije gradiće luksuzni hotel „Serbona”, koji će imati pet ili šest zvjezdica. Projekat je već predstavljen i riječ je o **atraktivnom zdanju** koje će se vidjeti sa svih strana prilikom ulaska u Budvu.

Priredeno prema tekstu iz dnevnog lista „Vijesti”

11. U tekstu su istaknuti oblici lokativa, ali u jednom primjeru napravljena je greška. Iz teksta prepisi oblik lokativa koji je pogrešno upotrijebljen i objasni zašto je to greška.

A)

B) Objašnjenje

.....
.....

(2 boda)

12. Objasni značenje prezentskih oblika **stižu, ulaže.**

.....
.....
.....
.....

(1 bod)

13. U prvoj rečenici izostavljena su dva zareza. Upiši ih i objasni zašto ih treba upisati.

A) Na brdu Spas gdje je u avgustu izgorjela gusta borova šuma uskoro stižu graditelji.

B) Objašnjenje

.....
.....
.....

(2 boda)

14. Zaokruži broj ispred pravilno napisane skraćenice od riječi **doktor** i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. dr
2. dr.
3. dok

(1 bod)

15. Zaokruži broj ispred pravilno napisane negacije i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. ne imenovan
2. ne napisan
3. neznati
4. nestati

(1 bod)

16. Napiši naslov djela iz kojeg je citirani odlomak i autora tog djela.

Četrdeset mi je godina, ružno doba: čovjek je još mlad da bi imao želja, a već star da ih ostvaruje. Tada se u svakom gase nemiri, da bi postao jak navikom i stečenom sigurnošću u nemoći što dolazi. A ja tek činim što je trebalo učiniti davno, u bujnom cvjetanju tijela, kad su svi bezbrojni putevi dobri, a sve zablude korisne koliko i istine.

.....

(1 bod)

17. Pažljivo pročitaj odlomak iz Njegoševog *Gorskog vijenca* pa odgovori na pitanje.

VUK MIĆUNOVIĆ
Kakvu ženu, rugaš li se zbilja?
Danu pričaj što se dogodilo;
a ne boj se svak će te slušati,
takve posle svako rado sluša.

TOMAŠ MARTINOVIĆ
Pričaću vi za toga đavola.
Mi igrasmo u kolu s gostima,
Ređasmo se naokolo vinom,
Dokle puška izviše Pišteta
Puče jedna i čovjek pokliče
„Ko je vitez, ko je dobri junak,
Povede se roblje crnogorsko!“

.....
Mujo Alić, turski kavazbaša,
Odveo nam Ružu Kasanovu

.....
Na Simunji stigismo svatove,
Te ubismo obadva Alića,
A kroz Turke nesrećnu nevjestu.
Tu smo grdno obraz ocrnili
I od boga dio izgubili.

Kojoj vrsti dijaloga iz Njegoševog *Gorskog vijenca* pripada dati citat?

1. filozofskom dijalogu
2. izvještaju u formi dijaloga
3. satirično-polemičnom dijalogu
4. tipičnom dramskom dijalogu

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

18. Zaokruži TRI broja ispred osobina poezije simbolizma i rješenja prenesi na List za odgovore.

1. bujnost i plahovitost
2. disonantna ljepota
3. otpor prema sentimentalnosti
4. poetika ružnog
5. poezija osjećanja
6. svjetski bol

(1 bod)

19. Odredi književnu epohu kojoj pripadaju djela iz kojih su citirani odlomci.

1)

*Zbogom, zbogom! Mojoj rodnoj grudi!
Već bleđi nad vodom lik;
More huči, noćni vetar, noćni vetar bludi,
I nosi galebov krik.*

.....

2)

*I gledalo je nebo kako te divne kosti
raskriljuju se poput cveta.
Pred smradom ti bezmalo pade od klonulosti,
gađenjem snažnim obuzeta.*

.....

3)

*Pilip Bakljina spavaše, na ognjištu, obučen, pokriven haljkom, glavom
okrenutom ka slabom plamenu, koji je liskao dno lonca, obješena o verige.
Zapaljeno smrekovo korijenje davalo je više dima nego plamena; dim je
plavio mračnu kućicu, dizao se pod slameni krov, pokušavajući da izađe kroz
jedini otvor na krovu.*

.....
(1 bod)

Pitanja 20, 21 i 22 odnose se na odlomak o Fatimi Avdaginoj iz romana *Na Drini ćuprija* I. Andrića.

20. Zaokruži broj ispred ispravnog određenja Fatinog lika i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. neobično lijepa, ponosna, mudra, rječita
2. neobično lijepa i obeshrabrena pred prvom teškoćom
3. neobično lijepa, jednostavna i neoprezna

(1 bod)

21. Objasni značenje rečenice: „Hoće, kad Velji Lug u Nezuke sađe!“, koju izgovara Faća Avdagina.

.....

.....
(1 bod)

22. Istina, to su ta usta koja su kazala da tamo gde je ona kazala ne. Ali ona je u svemu jedno sa njim, pa i u tome. I to njegovo da ona oseća kao svoje (isto koliko i svoje ne). I zato je njena sudbina preka, neobična, sutrašnjia, i zato ona na njoj ne vidi izlaza, a ne može ni da ga vidi, kad ga nema. Jedno zna. Zbog toga očevog da, koje je veže isto kao i ono njeno ne, moraće izaći pred kadiju sa Mustajbegovim sinom, jer je nemoguće i pomisliti da Avdaga Osmanagić ne održi reč. Ali isto tako zna, i isto tako dobro i posigurno, da posle toga ne može njena noga stupiti u Nezuke, jer onda ona ne bi održala svoju reč. A to je, naravno, nemoguće, jer i to je Osmanagića reč.

Da li opravdavaš Fatimino prihvatanje očeve odluke da je uda za Naila Hamzića, iako je to suprotno njenoj želji? (Zaokruži DA ili NE i obrazloži svoj odgovor).

DA NE

Obrazloženje:

.....
.....
.....

(1 bod)

Pažljivo pročitaj odlomak iz romana *Proljeća Ivana Galeba* Vladana Desnice, pa odgovori na pitanja 23, 24 i 25.

...General umire. Nastojim da ga žalim. Trudim se da suosjećam s njim. Na koncu, to mi je dug samrtničke solidarnosti!... Jest, moj tužni generale! Ovo nije herojska smrt, smrt u švipsu slave, smrt kao činjenica. Ovo je privatna, pasivna smrt, smrt kao podnošenje, smrt nauznačke „JA UMIREM“. „JA DAJEM ŽIVOT“. „JA ČU POGINUTI!“ Dakako, tu sam – ja onaj koji nešto čini, tu sam ja glavno lice, gospodar situacije! Ne, dragi gospodine! Ovdje se ne umire tako! Nećeš ništa ti, nego će nešto tebe. Nećeš ti ništa dati, nego će ti nešto biti oduzeto! Nećeš ti poginuti, nego ćeš naprosto BITI POGINUTI!...

Objašnjenje nepoznate riječi

švips (njem.) – opijenost, opojnost

23. U odlomku

1. realistički se opisuje generalova smrt
2. upoređuju se aktivna i pasivna smrt
3. generalova je smrt povod za razmišljanje o slavi

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

24. Dokaži da je Ivan Galeb afektivno/emotivno angažovan dok razmišlja o generalovoj smrti.

.....
.....
.....
.....

(1 bod)

25. Zaokruži broj ispred rečenice u kojoj je autor kršenjem gramatičke norme postigao stilski efekat i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. Trudim se da suosjećam s njim.
2. Ovo je privatna, pasivna smrt, smrt kao podnošenje, smrt kao nauznačke...
3. Nećeš ti poginuti, nego ćeš naprosto biti poginut!

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

26. Ko je zadužen za izradu makete i kreiranje bine za pozorišnu predstavu?

1. scenograf
2. tehničar svjetla
3. rekviziter

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

Pitanja 27, 28 i 29 odnose se na odlomak iz drame Ujka Vanja A. P. Čehova.

Ujka Vanja

(drugi čin, odlomak)

Trpezarija u kući Serebrjakova. Noć. Čuje se kako u parku lupa noćni čuvar. Serebrjakov sedi u fotelji kraj otvorenog prozora i drema. Jelena Andrejevna sedi pored njega i takođe drema.

SEREBRJAKOV (*prenuvši se*): Ko je tu? Jesi li ti, Sonja?

JELENA ANDREJEVNA: Ja sam.

SEREBRJAKOV: Ti, Lenočka... Nepodnošljiv bol!

Pauza. (...)

SEREBRJAKOV: Kažu da je Turgenjev od gihta dobio anginu pektoris. Bojim se da to ne bude i sa mnom. Prokleta, odvratna starost. Đavo da je nosi! Otkako sam ostareo, gadim se samog sebe. A i svima vama, verovatno, gadno je da me gledate.

JELENA ANDREJEVNA: Ti govoriš o svojoj starosti takvim tonom kao da smo mi svi krivi što si star.

SEREBRJAKOV: Tebi prvoj sam odvratan.(...)

JELENA ANDREJEVNA: Ne mogu više... Čuti, tako ti boga. (...)

Vetar zalupi prozor.

Počinje vetar, moram da zatvorim prozor. (*Zatvara ga.*) Sad će kiša. Niko ti ne osporava tvoja prava.

Ulazi Sonja.

SONJA: Tata, ti si nam naredio da pošaljemo po doktora Astrova, a kad je on došao, nećeš da ga primiš. To je nedelikatno. Samo smo zabadava uznemiravali čoveka...

SEREBRJKOV: Šta će mi taj tvoj? On se isto toliko razume u medicinu koliko ja u astronomiju.

SONJA: Valjda nećemo zbog tvog gihta dovesti ovamo ceo medicinski fakultet! (...)

Ulazi Vojnicki u sobnom ogrtaču i sa svećom.

VOJNICKI: Počinje oluja.

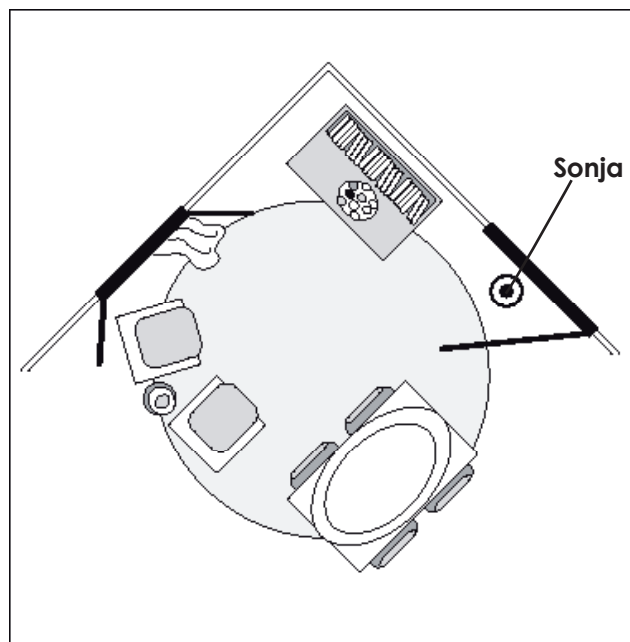
Sevne munja.

Pogledajte! Helene i Sonja, idite da spavate, došao sam da vas odmenim.

27. Iz teksta prepisi scensko uputstvo koje zahtijeva angažovanje tehničara zvuka.

.....
(1 bod)

28. Režiser raspoređuje glumce na sceni. Na dijagramu, režiser označava Serebrjakova slovom S a Jelenu Andrejevnu slovom J. Upiši S i J na sljedećoj skici scenske postavke da pokažeš približno gdje se nalaze Serebrjakov i Jelena Andrejevna u trenutku kada ulazi Sonja.

(1 bod)

29. Pažljivo pročitaj didaskaliju/remarku iz drame *Ujka Vanja* A. P. Čehova.

Soba Ivana Petroviča, to mu je i spavaća soba i kancelarija imanja. Ispred prozora veliki sto s knjigama prihoda i rashoda i raznim papirima, pilt, ormari, vaga. Jedan manji sto za Astrova: na tom stolu pribor za crtanje, boje; pored njih korice za hartije. Kavez s čvorkom. Na zidu karta Afrike, očigledno ovde sasvim nepotrebna. Ogromni divan prevučen mušemom. S leve strane – vrata koja vode u ostale sobe; s desne strane vrata koja vode na trem; pred vratima s desne strane leži prostirka da seljaci ne bi prljali pod. – Jesenje večje. Tišina.

O čemu svjedoči inventar stvari iz sobe Vojnickog?

.....

.....

.....

(1 bod)

- 30. Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabrala/odabrao i napiši esej koji treba da sadrži od 250 do 300 riječi. Oblikuj ga kao zaokruženu cjelinu (uvod, razrada, zaključak). Poštuj zahtjev o broju riječi +/- 10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE UOPŠTE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje). Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.**

1. Pročitaj pažljivo odlomak iz djela Stefana Mitrova Ljubiše, kao i uputstva za pisanje eseja *Kanjoš Macedonović – netipični junak*.

Uputstva za pisanje eseja:

1. Uvodni dio
Navedi
→ kojoj književnoj epohi (pravcu) pripada djelo S. M. Ljubiše
→ književnu vrstu
→ motiv koji je osnova zapleta u *Kanjošu Macedonoviću*
2. Procijeni odluku Paštrovića da na dvoboj pošalju upravo Kanjoša. Opiši kako Kanjoš prima tu odluku. Objasni zašto mu je potrebna potvrda da je zatočnik dužda.
3. Na osnovu dijaloga iz odlomka prikaži lik Kanjoša Macedonovića i potkrijepi primjerima iz teksta.
4. Uporedi Kanjošev razgovor s Paštrovićima i razgovor s Mlečanima. Objasni Kanjoševu zajedljivost u obraćanju Mlečanima i ponudi dokaze iz teksta.

Uze da govori jedan iz naroda: „I ja sam s onom da ti je kamena pogodba s jačijem, pak baš zato mislim da ju je bolje pritvrditi kakvim oglašenim djelom: Mlečiće zadužiti, a sebi poštenje otvoriti. Nego neka ide Kanjoš duždu zatočnik, pak ako mu da bog da posiječe tu talijansku

aždaju, neka traži da se pogodba zbilja poštuje, da nas duždevi žbiri ne potežu po mletačkim ulicama. Ako li pogine, a mi ćemo poslati drugoga i trećega; dati nas neće sve taj Furlan posjeći”.

Svi pristanu na ovu, no Kanjoš skoči na noge i viknu: „Ja ne smijem hoditi, jer sam malašan, a dužde traži hrpu spored Furlana”. A množina iz glasa: „Ako te posiječe, poslaćemo povišega; ti si Mlecima vješt a drugi ne bi umio ni doći do duždeva dvora za mjesec. Ako pogineš, oplakaćemo te divno, i svako od nas kad dođe u Mletke pohodiće tvoj grob. Mogao si zbilja to sam tamo otrsi, da nam ne meteš skupštinu tijekom besposlicama”. Reče Kanjoš: „Vi se šalite, a ja zbilja primam čast i idem da se Furlanom obidem, pak će biti što ushoće bog. Nego mi napravljajte putni list, neka zna dužde da idem iz glave cijela naroda”.

Napisa pisarčić pismo kako mu suđe izuste, pak ga narodu pročitao od riječi do riječi: „Od nas suđa, vojvoda, vlastele i cijele bankade u ime naroda vjerne komunitadi paštrovske, čestitome duždu i svoj plemenitoj gospodi mletačkoj čast i poklon.” A po tomu: „Naš lijepi brat Kanjoš Macedonović donio nam od vaše milosti pozdrave i poruku da vam opremimo jednog brata, koji će mjesti dužda izaći na megdan junački. Vazda gotovi, ukoliko smo vrijedni, ugoditi pre vedromu vladanju mletačkomu, evo šaljem istoga Kanjoša s blagoslovom i velimo: gdje je on, tu smo mi svi. Zahvalni na čast koju ste nam učinili, nadamo se prvo u boga pak u našu staru sreću da ćemo i toga i sve druge duždeve zlotvore satrijeti. Zaključeno na običnome mjestu od pravde, na Mučenike u proljeće, i pečaćeno visećim pečatom.”

Prispje Kanjoš u Mletke na Cvijeti, u najljepše doba godine. Gdje će, gdje neće, te on kod one trojice gdje je pio kafu. Ne pusti ga straža od prve uljesti, nego mu viknu: „Ne možeš amo, no ako ćeš da se sudiš, hajde kod Četrdesetine”.

Vidje Kanjoš da su ga počeli opet slati od Vuka do Novaka, pak odgovori straži srdito: „Baš nijesu to posli za koje ja idem Četrdesetine, nego trojice. Ja sam, ako ti je drago znati, zatočnik duždev”.

Jošt to lijepo ne izusti, a straža digne kapu s glave, i provede ga iz odaje u odaju dok dođu pred trojicu. Kad vide trojica Kanjoša, namrde se, jer pomisle da Paštrovići neće slati zamjenicu duždu.

Kanjoš im se pokloni i preda pismo; sva se tri prignu da vide što piše, dok reče jedan od njih, pošto se nešto među se porazgovore: „Mi se nadali da će nam doći bolji i viši junak neg si ti”.

Najedi se Kanjoš da pukne: „Moja gospodo, bolji i viši pođoše boljjijema i višijema, a ja jedva vas dopadoh! Ja sam najprije došao do vas, jer neću da izlazim pred dužda nego slavodobitan; a vi mene lijepo dočekaste!”

„A da”, reku sva tri, „kad nećeš pred dužda izlaziti, a ti hajde sutra na pogibiju. Je li ti mač oštar?”

„Na ove vaše junake”, odvrati Kanjoš, „ne treba ga oštriti nego da linja gvožđe. Kažite mi gdje je megdan i megdandžija, pa ko komu što da.”

2. Pročitaj pažljivo odlomak Rozi Blo iz članka objavljenog u Financial Timesu koji govori o softverskim programima koji (ne) podstiču kreativno pisanje, kao i uputstva za pisanje eseja *Prečicom do romana uz pomoć računara*.

Uputstva za pisanje eseja:

1. Opiši svaki iznijeti stav o kompjuterskom podsticanju kreativnosti u lijepoj književnosti
2. Komentariši stav Di Gordon i Džordža Grina i uporedi ih.
3. Da li se slažeš sa stavom Megi Boden? Argumentuj.

KOMPJUTERSKA KNJIŽEVNOST

Prečicom do romana

Naučnici su razvili brojne softverske programe koji vas uče kako da pišete. Oni vam nude obrazac kako da oslobodite svoju kreativnost i u kratkom roku sačinite roman

Uprkos rastućem talasu petparačkih romana, slobodno možemo reći da živimo u svijetu ambicioznih pisaca početnika. Tako je 2001. godine, u jednoj anketi sprovedenoj za britansku knjižarsku kuću V. H. Smit, utvrđeno da čak 50% svih stanovnika Velike Britanije želi da napiše knjigu.

Pojavila se globalna industrija pisanja ne bi li ispunila tu želju: godine 1970. romanopisci Malkolm Bredberi i Agnus Vilson osnovali su prvi postdiplomski kurs takozvanog kreativnog pisanja na Univerzitetu istočne Engleske. Danas više od 80 britanskih univerziteta nudi takve kurseve, a knjiga *Jedan roman za godinu dana*, autorke Luiz Dauti, jedan od poznatijih među mnogobrojnim priručnicima namijenjenim potencijalnim piscima, prodana je samo u toku ove godine u 4.000 primjeraka.(...)

Savremeno društvo je zasuto proizvodima koji nude prečice za sve, od poimanja teorije relativiteta, preko savladavanja svih tajni francuskog jezika za nedjelju dana, do postizanja savršenog tijela. Otud je prečica ka pisanju lijepe književnosti sasvim logičan korak. „Budimo iskreni, vrijeme je novac. Pišete knjigu, rok vam je, kako to već biva, juče, onda je sasvim normalno da potražite neko ovakvo sredstvo“, kažu tvorci programa NewNovelist, koji tvrde da je njihov program lider na britanskom tržištu spisateljskih softverskih proizvoda; od 2001. godine kada je program pušten u promet do danas prodato je više od 100.000 primjeraka. Za 29,99 funti taj program vam obećava da će „osloboditi zapretanu kreativnost koja postoji u svakome od nas“.

Softverski program NewNovelist u kome je naglasak na narativnoj strukturi ima deset mogućih linija pripovijedanja u svojoj kategoriji „fabule“, devet mogućnosti za „epski aspekt“ i dva za djela u kojima bi glavno mjesto pripadalo književnim likovima. Dijapazon je prilično širok i kreće se od „akcione avanture“, „osvete“, preko „natprirodnih“ priča, do „sazrijevanja“ ili „ljubavne priče“... (...)

Di Gordon je 2004. godine objavila autorsko izdanje svog prvog romana, *Mesna pijaca*, u kome je opisala dva dana u životu jedne agencije za zapošljavanje. Onda je kupila program NewNovelist kako bi počela rad na drugom romanu: „Mislila sam da je to izvrsna, upravo sjajna ideja. A onda sam, kada sam se stvarno udubila u pisanje, shvatila da s tim softverom samo tračim vrijeme.“

Neke druge autore, međutim, ovaj program je podstakao na pisanje. Džordž Grin predaje kreativno pisanje na univerzitetu Lankaster. Kaže da je 30 godina radio na svom prvom romanu *Pas tragač*, koji je 2003. godine objavila kuća Bantam. Za

7. LIST ZA ODGOVORE

Učenici će uz test dobiti i List za upisivanje odgovora na zadatke višestrukog izbora. Potrebno je da na odgovarajuće mjesto **PAŽLJIVO** prepisuju svoje odgovore.

MATURSKI ISPIT
LIST ZA ODGOVORE

Šifra učenika

Označavati ovako:

1 2 3 4	1 2 3 4
1. ☐ ☐ ☐ ☐	17. ☐ ☐ ☐ ☐
1 2 3	1 2 3 4 5 6
4. ☐ ☐ ☐	18. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
1 2 3 4	1 2 3
6. ☐ ☐ ☐ ☐	20. ☐ ☐ ☐
1 2 3 4	1 2 3
7. ☐ ☐ ☐ ☐	23. ☐ ☐ ☐
1 2 3	1 2 3
14. ☐ ☐ ☐	25. ☐ ☐ ☐
1 2 3 4	1 2 3
15. ☐ ☐ ☐ ☐	26. ☐ ☐ ☐

Primjer Lista sa upisanim tačnim odgovorima učenika

MATURSKI ISPIT
LIST ZA ODGOVORE

Šifra učenika

Označavati ovako:

	1	2	3	4
1.	☐	☒	☐	☐

	1	2	3	4
17.	☐	☒	☐	☐

	1	2	3
4.	☒	☐	☐

	1	2	3	4	5	6
18.	☐	☒	☒	☒	☐	☐

	1	2	3	4
6.	☐	☐	☒	☐

	1	2	3
20.	☒	☐	☐

	1	2	3	4
7.	☒	☐	☐	☐

	1	2	3
23.	☐	☒	☐

	1	2	3
14.	☒	☐	☐

	1	2	3
25.	☐	☐	☒

	1	2	3	4
15.	☐	☐	☐	☒

	1	2	3
26.	☒	☐	☐

8. RJEŠENJE TESTA SA SHEMOM ZA OCJENJIVANJE

1.

2

1 bod

2.

Istraživanje potreba mladih u zajednici i 10 razvojnih radionica sa mladima./
Istraživanje potreba mladih u zajednici.

1 bod

3.

vebsajt; websajt; web site; E-mail/web siteu; E-maila/Web siteu; e-maila/Web siteu;
e-maila; www; com/web site (veb sajt); E-mail (i-mejl/mejl)

1 bod

4.

1

1 bod

5.

Vođstvo;

Okruženje/Povezanost/Određivanje značenja riječi na osnovu rečenice u kojoj se ta
riječ nalazi ili na osnovu kraćeg odlomka. (i slični odgovori)

Maksimalan broj bodova: 2

Učenik je objasnio značenje samo jedne tražene riječi.

Djelimičan broj bodova: 1

Pokazuje pogrešno razumijevanje Ili daje nedovoljan Ili neodređen odgovor.

0 bodova

6.

3

1 bod

7.

1

1 bod

8.

1. stručna osoba koja čita neki rukopis, tekst, u fazi pripreme za štampu i ispravlja
jezičke i stilske greške./Objašnjenje pod brojem 1.

1 bod

9.

Kad koža za nekoga postane strast./Kad izrada predmeta od kože za nekoga
postane pasija./Kad šivenje odjeće od kože za nekoga postane omiljeni posao (i slični
odgovori).

1 bod

10.

autor - Danilo Kiš; narator - pas/pas Dingo/Dingo; lik - pas/pas Dingo/Dingo

1 bod

11.

Učenik/učenica prepisuje (ili podvlači u tekstu) primjer lokativa koji je pogrešno upotrijebljen (**na brdu**) i objašnjava da je trebalo upotrijebiti akuzativ (**na brdo**) zbog glagola **stižu** III je napisano da se uz glagole kretanja upotrebljava akuzativ, a ne lokativ.

Maksimalan broj bodova: 2

Učenik/učenica tačno prepisuje riječ (**na brdu/brdu**), ali ne objašnjava zašto je to greška.

Djelimičan broj bodova: 1

Pogrešno prepisana ili podvučena riječ I nedovoljno III neodređeno objašnjenje.

0 bodova

12.

Učenik/učenica ističe da navedeni prezenti označavaju buduću radnju (relativno značenje), ali se ovakvom njegovom upotrebom htjelo ukazati na izvjesnost situacije i nešto što će uskoro da se dogodi.

1 bod

13.

Učenik/učenica upisuje zareze gdje je potrebno (Na brdu Spas, **gdje je u avgustu izgorjela gusta borova šuma**, uskoro stižu graditelji.) i objašnjava da je upotrijebljena umetnuta rečenica koja se uvijek odvaja zarezima. (Obavezno treba pomenuti UMETNUTU rečenicu, jer se ne priznaje ukoliko učenik/učenica napiše da se radi o zavisnoj rečenici ili vrsti zavisne rečenice, a ne pomene umetnutu rečenicu.) Priznaje se i ukoliko nijesu upisani zarezi, ali je u objašnjenju jasno rečeno iza kojih riječi treba upisati zareze.

Maksimalan broj bodova: 2

Učenik/učenica tačno upisuje zareze, ali ne objašnjava zašto ih treba tu upisati.

Djelimičan broj bodova: 1

Upisana pogrešno oba zareza III samo jedan zarez tačno upisan I nedovoljno III neodređeno objašnjenje.

0 bodova

14.

1

1 bod

15.

4

1 bod

16.

„Derviš i smrt“, Meša Selimović
potpuno tačan odgovor (i naziv djela i ime autora) – 1 bod

1 bod

17.

2

1 bod

18.

2, 3, 4

dva ili tri tačna odgovora = 1 bod

1 bod

19.

1 → romantizam

2 → simbolizam

3 → realizam

dva ili tri tačna odgovora = 1 bod

1 bod

20.

1

1 bod

21.

Ironično govori o nečemu što se nikada neće desiti. (i slični odgovori)

1 bod

22.

Učenik/učenica zaokružuje DA i ističe da je Fatima živjela u patrijarhalnoj sredini, gdje se odluka oca morala poštovati tako da nije mogla drugačije postupiti.

ILI:

parafrazira ili citira riječi iz odlomka „jer je nemoguće i pomisliti da Avdaga Osmanagić ne održi reč“.

ILI:

govori da Fatima nije htjela da pogazi riječ svoga oca i time naruši njegov ugled. (i slični odgovori)

Učenik/učenica zaokružuje NE i ističe da je trebalo da se Fatima izbori za svoju slobodu.

ILI:

ukazuje na to da je sama trebalo da odluči za koga će da se uda. (i slični odgovori)

1 bod

Učenik/učenica zaokružuje DA ili NE, ali ne obrazlaže svoju odluku ILLI pokazuje pogrešno razumijevanje (npr. parafrazira ili citira riječi iz odlomka „jer onda ona ne bi održala svoju reč. A to je, naravno, nemoguće jer i to je Osmanagića reč“ ILLI objašnjava ne samo dati odlomak već epizodu, npr. Fatima je rekla NE, a njen otac DA pa je ispunila i to što je rekao otac - izlazi pred kadiju sa Mustajbegovim sinom, ali i to što je ona rekla – skače u rijeku) ILLI daje neodređen odgovor.

0 bodova

23.

2

1 bod

24.

Učenik/učenica ukazuje na uzvične rečenice, direktno obraćanje generalu, leksiku

ILI:

na uzvične rečenice, direktno obraćanje generalu, leksiku, ekspresivnost izraza: morfostilemi, semantostilemi, sintaksostilemi...

1 bod

25.

3

1 bod

26.

1

1 bod

27.

Čuje se kako u parku lupa noćni čuvar.

ILI:

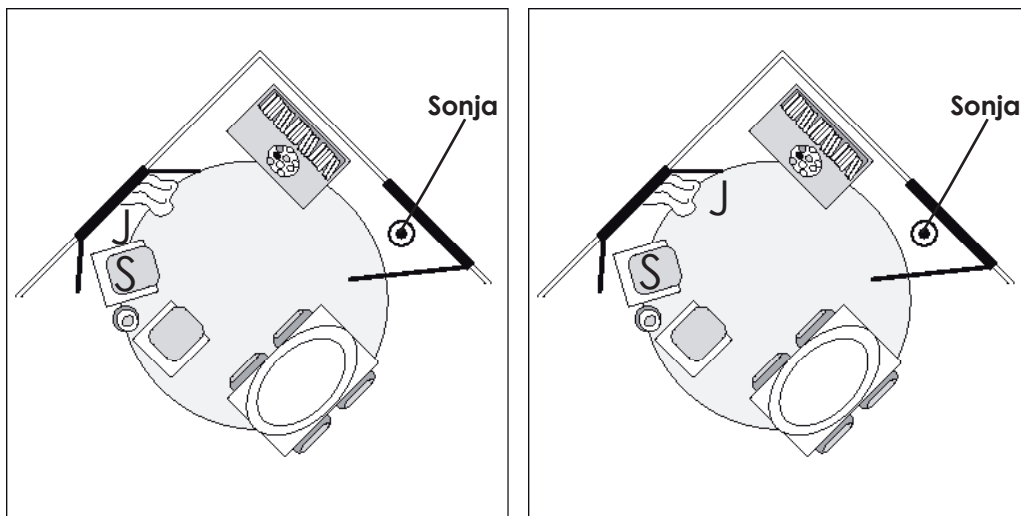
Vetar zalupi prozor.

ILI:

Počinje vjetar... (priznaje se i ako je uz ove riječi napisan i nastavak rečenice:... moram da zatvorim prozor ili ako je učenik napisao i rečenicu: Počinje oluja.)

1 bod

28.

1 bod

29.

Učenik/učenica ističe da je didaskalija slika promašenog života Vojnickog. On nema svog života, živi u prolaznoj sobi, nema svojih stvari, umjesto njih tu je vaga, kavez s čvorkom i karta Afrike, spavaća soba je istovremeno i kancelarija... (i slični odgovori)

1 bod

30.

Shema za ocjenjivanje eseja 1

25 bodova

Sadržaj – 14 bodova

1. zahtjev	Učenik ukazuje na: <ul style="list-style-type: none">→ romantizam (1 bod)→ novelu (1 bod)→ motiv Kanjoševog niskog rasta (1 bod) ukupno 3 boda
2. zahtjev	Učenik <ul style="list-style-type: none">→ ukazuje na to da Paštrovići ne žele da izađu Furlanu na dvoboj (1 bod)→ prepoznaje strah Paštrovića od poraza i smrti u tuđoj zemlji (1 bod)→ parafrazira ili citira iz teksta da je Kanjoš „Mlecima vješt“ (1 bod)→ ukazuje na Kanjoševu želju da dobije potvrdu da u ime cijelog plemena ide na dvoboj Furlanu (1 bod)→ parafrazira ili citira iz teksta da je Kanjoš plemenski izabranik dostojan da se bori umjesto mletačkog dužda („Ja sam, ako ti je drago znati, zatočnik duždev.“) (1 bod) ukupno 5 bodova
3. zahtjev	Učenik <ul style="list-style-type: none">→ opisuje Kanjoša ukazujući na njegovu hrabrost, neustrašivost, odanost svom plemenu (1 bod)→ ukazuje na Kanjoševo odbijanje da ide na dvoboj Furlanu zbog svog niskog rasta (1 bod)→ prepoznaje Kanjoševo sigurno i samouvjereno nastupanje pred Mlečanima (1 bod) ukupno 3 boda
4. zahtjev	Učenik <ul style="list-style-type: none">→ ukazuje da Kanjoš nije s ljutnjom reagovao na šale svojih sunarodnika (1 bod)→ ističe da Kanjoš Mlečanima ne dozvoljava da ga vrijeđaju zbog niskog rasta ukazujući na njegovu srditost i ljutnju (1 bod)→ daje uvjerljiv dokaz iz teksta kojim argumentuje svoju tvrdnju da se Kanjoš zajedljivo obraćao Mlečanima, parafrazirajući ili citirajući Kanjoševe riječi („Moja gospodo, bolji i viši pođoše boljjjema i višijema, a ja jedva vas dopadoh!“ I/ili: „Na ove vaše junake“, odvrati Kanjoš, „ne treba ga oštriti nego da linja gvožđe.“ (1 bod) ukupno 3 boda

Jezik i grafički oblik teksta – 11 bodova

Leksika	Jezička pravilnost	Koherentnost	Grafička forma teksta
<p>→ originalnost (interpretira svojim riječima, sastav se ne zasniva samo na prepričavanju i ponavljanju datih formulacija), bogatstvo jezika, slikovitost, jasno i precizno izražavanje, uz minimalne greške 3 boda</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme (pravilna upotreba padeža, bezličnog glagola <i>trebati</i>, pravilna kongruencija, pravilno pisanje aorista pomoćnog glagola <i>biti</i>, završene misli u rečenici, skladan red riječi), uz minimalne greške 2 boda</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme (pravilno pisanje velikog slova, pravilna upotreba interpunkcije, primjena znanja o glasovnim promjenama, dosljedna primjena jednog izgovora – ijekavskog ili ekavskog) 2 boda</p> <p>ukupno 4 boda</p>	<p>→ dobra povezanost i na nivou teksta pasusa 2 boda</p>	<p>→ prilagođavanje ukupne organizacije i grafičke forme teksta njegovoj logičnoj strukturi (jasno razdvaja uvod, razradu, zaključak; unutar razrade odvaja pasuse) 2 boda</p>

Leksika	Jezička pravilnost	Koherentnost	Grafička forma teksta
<p>- odgovarajuća upotreba riječi, standardni izrazi i fraze, reprodukcija, mali broj grešaka 2 boda</p>	<p>- poštovanje gramatičke norme uz manje greške (greške tipa: <i>u vezi toga, s obzirom da, semantičko miješanje predloga zbog i radi...</i>) 1 bod</p> <p>- poštovanje pravopisne norme uz manje greške (manje interpunkcijske greške, greške u rastavljanju riječi na kraju reda, greške u transkripciji stranih riječi...) 1 bod</p> <p>ukupno 2 boda</p>	<p>- dobra povezanost na nivou teksta uz povremenu nepovezanost na nivou pasusa 1 bod</p>	<p>- jasno razdvaja uvod, razradu i zaključak, ali ne odvaja pasuse unutar razrade 1 bod</p>
<p>- ponavljanje riječi i izraza, dvosmislenost, ograničena upotreba riječi sa vrlo čestim greškama 1 bod</p>			

Shema za ocjenjivanje eseja 2
25 bodova

Sadržaj – 14 bodova

1. zahtjev	Učenik: → u uvodu govori o kreativnom pisanju/lijepoj književnosti/savremenoj tehnologiji (1 bod), i opisuje softverski program NewNovelist (1 bod + 1 bod za potpunija objašnjenja – npr. 10 mogućnosti pripovijedanja, 9 mogućnosti epskog razvijanja radnje, 2 mogućnosti građenja likova, moguće teme) ukupno 3 boda
2. zahtjev	Učenik komentariše stav Di Gordon i Džordža Grina: → Di Gordon je pokušala da primijeni prednosti računara u kreativnom pisanju i odlučuje da koristi softverski program (1 bod), ali je razočarana jer shvata da gubi vrijeme. (1 bod) → Džordž Gordon shvata prednost korišćenja softverskog programa i primjenjuje ga u pisanju drugog romana (1 bod), a brzinu njegovog nastanka pripisuje upravo softverskom programu. (1 bod) Učenik upoređuje stav Di Gordon i Džordža Grina: → Di Gordon i Džordž Grin su dvoje ljudi koji uočavaju prednosti i mogućnosti kompjutera, tehnologije i softverskih programa (1 bod) i odlučuju da ih primijene (1 bod). Di Gordon je smatrala da je to sjajna ideja i da će računar odraditi sve umjesto nje, ali se dešava suprotno očekivanju (1 bod). Džordž Grin je mnogo manje vremena proveo pišući drugi roman, za čije pisanje je koristio NewNovelist i smatra da mu je ovaj program pomogao u razvijanju kreativnosti (1 bod). ukupno 8 bodova
3. zahtjev	Učenik → iznosi svoje slaganje ili neslaganje sa stavom profesorke Megi Boden (1 bod) i argumentovano obrazlaže svoj stav (1 bod + 1 bod za potpunije obrazloženje). ukupno 3 boda

Jezik i grafički oblik teksta – 11 bodova

Leksika	Jezička pravilnost	Koherentnost	Grafička forma teksta
<p>→ originalnost (interpretira svojim riječima, sastav se ne zasniva samo na prepričavanju i ponavljanju datih formulacija), bogatstvo jezika, slikovitost, jasno i precizno izražavanje, uz minimalne greške 3 boda</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme (pravilna upotreba padeža, bezličnih glagola, kongruencije, pravilno pisanje aorista pomoćnog glagola biti, misaona cjelovitost rečenice, skladan red riječi...) 2 boda</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme (pravilno pisanje velikog slova, pravilna upotreba interpunkcije, poštovanje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi, primjena znanja o glasovnim promjenama, dosljednja primjena ijekavskog ili ekavskog izgovora) 2 boda ukupno 4 boda</p>	<p>→ dobra povezanost na nivou teksta i pasusa 2 boda</p>	<p>→ prilagođavanje ukupne organizacije i grafičke forme teksta njegovoj logičnoj strukturi (jasno razdvaja uvod, razradu, zaključak; unutar razrade odvaja pasuse) 2 boda</p>

Leksika	Jezička pravilnost	Koherentnost	Grafička forma teksta
<p>→ odgovarajuća upotreba riječi, standardni izrazi i fraze, reprodukcija, mali broj grešaka 2 boda</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme uz manje greške (npr. greške koja se tiče semantičke neizdiferenciranosti predloga <i>radi</i> i <i>zbog</i>, zatim upotreba konstrukcije <i>u vezi nečega</i> umjesto <i>u vezi s nečim</i>, ili konstrukcije <i>obzirom da</i> umjesto <i>s obzirom na</i> (nešto)...) 1 bod</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme uz manje greške (npr. manja odstupanja od normirane upotrebe interpunkcijskih znaka, manja odstupanja od norme koja reguliše transkripciju stranih riječi...) 1 bod ukupno 2 boda</p>	<p>→ dobra povezanost na nivou teksta uz povremenu nepovezanost na nivou pasusa 1 bod</p>	<p>→ jasno razdvaja uvod, razradu i zaključak, ali ne odvaja pasuse unutar razrade 1 bod</p>
<p>→ ponavljanje riječi i izraza, dvosmislenost, ograničena upotreba riječi sa vrlo čestim greškama 1 bod</p>			

NAPOMENA:

- **0 (nula) bodova** ili na sadržinu ili na jezik ocjenjuje se nedovoljnom ocjenom, kao i veoma neuredan i nečitljiv sastav ili sastav sa primjerima neprimjerene leksike ili sa promašenom temom.
- **Treba poštovati zahtjev o broju riječi +/- 10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE UOPŠTE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).**

zadaci/pitanja – broj bodova: **32** (60%)
pisanje eseja – broj bodova: **25** (40%)
Ukupan broj bodova na testu: **57** (100%)

9. LITERATURA

- Adnan Čirgić, Jelena Šušanj, Crnogorski jezik 1,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Aleksandar Čogurić, Milica Vukotić, Andrijana Deletić-Milačić, Čitanka 1,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Adnan Čirgić, Jelena Šušanj, Crnogorski jezik 2,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Aleksandar Čogurić, Ana Bojović, Dejan Vuković, Čitanka 2,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Adnan Čirgić, Jelena Šušanj, Crnogorski jezik 3,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Aleksandra Raičević, Aleksandar Čogurić, Julijana Karadžić, Danka Čogurić, Čitanka 3,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Adnan Čirgić, Andrijana Deletić-Milačić, Crnogorski jezik 4,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Vladimir Vojinović, Sanja Vojinović, Aleksandra Vuković, Čitanka 4,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2012.
- Rajka Glušica, Dajana Ševaljević: Svijet jezika 1,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2007.
- Rajka Glušica, Dajana Ševaljević: Svijet jezika 2,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2007.
- Rajka Glušica, Dajana Ševaljević: Svijet jezika 3,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2008.
- Gordana Leković, Dajana Ševaljević: Svijet jezika 4,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2009.
- Božena Jelušić, Tatjana Bečanović: Čitanka 1 (prvi i drugi dio),
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2007.
- Miodrag Pavlović, Božena Jelušić: Čitanka 2,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2007.
- Miodrag Pavlović, Božena Jelušić: Čitanka 3,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2008.
- Božena Jelušić, Miodrag Pavlović: Čitanka 4,
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2009.
- Milivoj Solar: Teorija književnosti, Školska knjiga,
Zagreb, 1997. (i ranija izdanja) ili
- Dragiša Živković: Teorija književnosti sa teorijom pismenosti,
Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd, 1994. (i ranija izdanja) ili
- Ivo Tartalja: Teorija književnosti, Zavod za izdavanje udžbenika,
Beograd, 2006. (i ranija izdanja)
- Rečnik književnih termina, Nolit, Beograd, 1995.

Vaka Đurovića bb, 81 000 Podgorica
ic@iccg.edu.me, www.iccg.edu.me